

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 86/2017-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. februára 2017 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Emil Krajčík Agro, s. r. o., Dlhá 1424/47, Senica, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 16 Cpr 2/2015 z 13. októbra 2016, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Emil Krajčík Agro, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. decembra 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Emil Krajčík Agro, s. r. o., Dlhá 1424/47, Senica (ďalej aj „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 16 Cpr 2/2015 z 13. októbra 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ si žalobou podanou okresnému súdu uplatnil proti [REDACTED] (ďalej len „žalovaný“) nárok na náhradu škody vo výške 2 730 € s príslušenstvom, ktorú žalovaný mal spôsobiť tým, že ako zamestnanec sťažovateľa pri vedení služobného motorového vozidla spôsobil dopravnú nehodu tak, že motorovým vozidlom zišiel z cesty a narazil do stromu.

Sťažovateľ uvádza, že spor nevyriešil ani mimosúdne, preto nárok na náhradu škody si pôvodne uplatnil v konaní o priestupku, ktorého predmetom bolo prerokovanie špecifikovaného skutku žalovaného.

Prvostupňový správny orgán rozhodol tak, že žalovaného uznal za vinného zo spáchania priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky. Odvolací orgán nerozhodol v dvojročnej zákonnej lehote, preto konanie zastavil, takto nerozhodol ani o trovách právneho zastúpenia poškodeného – sťažovateľa v adhéznom konaní.

Sťažovateľ podal žalobu okresnému súdu pred skončením konania o priestupku. Po zastavení konania o priestupku sťažovateľ *„rozšíril žalobu o príslušenstvo pohľadávky vo výške vzniknutých trov právneho zastúpenia v priestupkovom konaní, pretože náhrada trov konania podľa § 255 Civilného sporového poriadku sa vzťahuje len na trovy konania pred súdom“*.

O návrhu na zmenu žaloby rozhodol vyšší súdny úradník okresného súdu tak, že pripustil zmenu žaloby. Po podaní sťažnosti o návrhu na zmenu žaloby rozhodol napadnutým uznesením okresný súd tak, že zmenu žaloby nepripustil, pričom poukázal na § 143 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Sťažovateľ ďalej poukazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia, pričom uvádza:

„Zároveň v desiatom bode tento zákonný dôvod odôvodnil tým, že nakoľko konanie o priestupku sp. zn.: ORPZ-TT-ODI2-117/2015 bolo zastavené, nemožno konštatovať úspech žalobcu v konaní o priestupku a trový konania, ak mi v súvislosti s týmto konaním vznikli, ide o samostatný právny vzťah strán, ktorý nemôže byť predmetom tohoto konania. Ďalej skonštatoval, že v konaní boli vykonané dôkazy oboznámením sa s listinnými dôkazmi

a vyjadreniami strán. Zaoberať sa otázkou trov iného konania, obzvlášť s prihliadnutím na skutočnosť, že toto bolo zastavené a nemožno bez ďalšieho konštatovať dôvodnosť, účelnosť náhrady trov a úspech žalobcu...“

Sťažovateľ argumentuje tým, že napadnutým uznesením okresného súdu bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Následne uvádza:

„Rozhodnutie súdu porušuje princípy Civilného sporového poriadku upravené v čl. 1, a v čl. 2, ktoré sú zákonnou transformáciou čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky v rámci sporových konaní na všeobecných súdoch.

... Súd nepripustením zmeny žaloby odmietol prejednať celý spor. Pôvodne žalovaná bola škoda 2730,- € s prísl. Výška príslušenstva nebola v čase podania žaloby známa. Žaloba bola podaná z opatrnosti pre plynutie premlčacích lehôt...

Je nepochybné, že súčasťou pohľadávky je aj príslušenstvo v súlade s ust. § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Príslušenstvom sú okrem iných aj náklady spojené s uplatnením pohľadávky. Tieto náklady vznikajú tak pred podaním návrhu na súd (v rámci mimosúdneho pokusu o vyriešenie sporu), ako aj počas súdneho konania. Ustanovenie Civilného sporového poriadku v § 255 určuje, že súd rozhoduje len o náhrade trov konania. Konanie na súde začína vždy až podaním žaloby, preto súd môže o výške trov právneho zastúpenia a iných nákladov spojených s vymáhaním pohľadávky pred podaním žaloby rozhodnúť len ak sú uplatnené v petite (podobne ako rozhoduje o úrokoch z omeškania).

Súd do podania rozširujúcej žaloby vo veci nenariadil žiadne pojednávania a žiadne dokazovanie ani neprebehlo. Tvrdenie súdu v odôvodnení sťažnosťou napadnutého uznesenia, že v konaní boli vykonané dôkazy oboznámením sa s listinnými dôkazmi a vyjadreniami strán nie je pravdivé, ak to vyplýva zo samotnej zápisnice z konania zo dňa 13. 10. 2016, kde je uvedené, že pred začatím pojednávania dňa bolo krátkou cestou súdom doručené sťažnosťou napadnuté uznesenie. Zo zápisnice z pojednávania zo dňa 13. 10. 2016 tiež vyplýva, že súd si vyžiada spis z ODI Trnava sp. zn.: ORPZ-TT-ODI2-117/2015, takže bude v rámci konania nepochybne skúmať dôkazy produkované v priestupkovom konaní. Jednoduchým overením skutočností tvrdených v rozširujúcej žalobe s listinnými podkladmi v priestupkovom spise dokáže posúdiť účelnosť trov v priestupkovom konaní. Žiadne

dodatočné náklady spojené s dokazovaním skutočností uvedených v rozširujúcej žalobe súdu ani sporovým stranám nevzniknú.

Úvahy súdu o úspešnosti alebo neúspešnosti žalobcu sú nenáležité, pretože ide o posudzovanie iných ako zákonných podmienok na nepripustenie zmeny žaloby.

Zo súdneho spisu vyplýva, že v konaní predchádzajúcom zamietnutiu zmeny žaloby (jej rozšíreniu) neboli dosiahnuté žiadne výsledky a navrhnuté dokazovanie v pôvodnej žalobe postačuje aj na posúdenie nárokov z rozšírenej žaloby. Napokon, súd toto dokazovanie pripustil a vyžiadanim si priestupkového spisu a posúdením dôkazov v ňom obsiahnutých môže bez akýchkoľvek pochybností rozhodnúť o nároku sťažovateľa (= žalobcu). To znamená, že žiadne dodatočné dokazovanie nebude potrebné, preto aj otázka hospodárnosti konania je týmto vyriešená.

... Ústavný súd SR už v obdobnej veci rozhodoval a vydal nález, ktorým rozhodol, že ústavou zaručené právo sťažovateliek na súdnu ochranu bolo porušené (II. ÚS 21/09-33). “

Na tomto základe sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„... Uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn.: 16 Cpr/2/2015-70 zo dňa 13. 10. 2016... základné práva a slobody sťažovateľa vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky boli porušené.

... Ústavný súd Uznesenie Okresného súdu Trnava sp. zn.: 16 Cpr/2/2015-70 zo dňa 13. 10. 2016 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

... Okresný súd Trnava je povinný uhradiť (sťažovateľovi)... trovy konania v sume 303,16 €... na účet právneho zástupcu sťažovateľa... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia. “

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

1. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). Sťažovateľ nesúhlasí s napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým zmenil svoje uznesenie č. k. 16 Cpr 2/2015-66 z 29. septembra 2016, a to z týchto dôvodov:

«1. Uznesením tunajšieho súdu zo dňa 29. 9. 2016 č.k. 16Cpr 2/2015-66 súd pripustil zmenu žaloby a ďalej bude rozhodovať o petite v nasledovnom znení: „Žalovaný je povinný

zaplatiť žalobcovi sumu 3580,56 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2730,- eur od 31.3.2015 a nahradiť mu trovy súdneho konania, to všetko do 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti súdneho rozhodnutia.“ Rozšírenie pôvodnej žaloby, predmetom ktorej bola náhrada škody, sa týkalo trov právneho zastúpenia žalobcu, ktoré mu vznikli v konaní o priestupku vedenom na Okresnom dopravnom inšpektoráte OR PZ v Trnave pod sp. zn. ORPZ-TT-ODI2- 17/2015, ktoré bolo zastavené.

2. Žalovaný podal voči uvedenému rozhodnutiu sťažnosť z dôvodu, že konanie ORPZ-TT-ODI2-117/2015 bolo zastavené, a teda žalobca nemá právo si náhradu trov konania uplatňovať.

3. Podľa § 239 ods. 1 CSP Proti uzneseniu súdu prvej inštancie vydanému súdnym úradníkom, ktoré treba doručiť, je prípustná sťažnosť.

4. Podľa § 248 CSP o sťažnosti rozhodne sudca. Podľa § 249 CSP súd prvej inštancie rozhodne o sťažnosti uznesením spravidla bez nariadenia pojednávania. Podľa § 250 ods. 2 CSP ak je sťažnosť dôvodná, súd napadnuté uznesenie zruší alebo zmení; v prvom prípade zrušenia uznesenia je súdny úradník viazaný právnym názorom súdu.

5. Súd po zistení, že sťažnosť bola podaná včas a oprávnenou osobou, proti rozhodnutiu, proti ktorému je sťažnosť prípustná a po skonštatovaní, že sťažnosť má zákonom stanovené náležitosti, preskúmal napadnuté rozhodnutie a dôvody sťažnosti bez nariadenia pojednávania /§ 249 CSP/ a dospel k záveru, že sťažnosť je dôvodná a je potrebné zmeniť napadnuté rozhodnutie.

6. Vyšší súdny úradník napadnutým uznesením rozhodol o zmene žaloby a pripustil jej rozšírenie o trovy konania titulom právneho zastúpenia žalobcu, ktoré mu vznikli v priestupkovom konaní.

7. Podľa § 140 ods. 1, 2 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, Zmena žaloby je návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo sa uplatňuje iné právo, (ods. 2) Zmenou žaloby je i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe.

8. Podľa § 142 ods. 1, 2 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku O prípustnosti zmeny žaloby súd rozhodne spravidla na pojednávaní, na ktorom bola zmena navrhnutá, alebo na pojednávaní, ktoré nasleduje bezprostredne po tom, ako bola zmena žaloby uplatnená podaním mimo pojednávania, (ods. 2) Uznesenie, ktorým súd pripustil

zmenu žaloby, doručuje súd subjektom, ak neboli prítomné na pojednávaní, na ktorom nastala zmena, do vlastných rúk.

9. Podľa § 143 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku súd nepripustí zmenu žaloby, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe.

10. V predmetnej veci nie sú dané dôvody na pripustenie zmeny žaloby v navrhovanom znení a z dôvodov udávaných žalobcom. Konanie sp. zn. ORPZ-TT- ODI2-117/2015 bolo zastavené, nemožno teda konštatovať úspech žalobcu v tomto konaní a pokiaľ mu v tejto súvislosti trovy konania vznikli, jedná sa o samostatný právny vzťah strán, ktorý nemôže byť predmetom tohto konania. Súd v tomto konaní neskúma správnosť rozhodnutia OR PZ Trnava, jedná sa o samostatné konanie, ktoré bolo zastavené a súd nemá v tomto konaní z hľadiska rozhodnutia o náhrade trov uvedeného konania dôvod sa týmito zaoberať. V konaní 16Cpr 2/2015 boli vykonané dôkazy oboznámením sa s listinnými dôkazmi a vyjadreniami strán, pričom ďalšie dokazovanie bude zamerané na dôvodnosť nároku titulom náhrady škody a nebolo by ani hospodárne zaoberať sa otázkou trov iného konania, obzvlášť s prihliadnutím na skutočnosť, že konanie, predmetom ktorého má byť náhrada trov konania, bolo zastavené a nemožno bez ďalšieho konštatovať dôvodnosť, účelnosť náhrady trov a úspech žalobcu /nejedná sa ani o sporové konanie/.

11. V preskúmvanej veci je súd toho názoru, že napadnuté rozhodnutie nie je správne, preto ho zmenil a rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.»

Ústavný súd, hoci ide o rozhodnutie okresného súdu procesnej povahy, ktoré sú predmetom ústavného prieskumu len celkom výnimočne, preskúmal napadnuté uznesenie okresného súdu.

Ústavný súd nepovažuje právne závery okresného súdu uvedené v odôvodnení napadnutého uznesenia za arbitrárne. Okresný súd tieto právne závery primerane odôvodnil, preto nie sú ani zjavne neodôvodnené. Odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu predstavuje dostatočný podklad výroku pre jeho uznesenie, ktorým zmenil svoje uznesenie z 29. septembra 2016 tak, že nepripustil zmenu žaloby.

Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu z 13. októbra 2016. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom okresného súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

Ústavný súd z týchto dôvodov odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. Nad rámec odmietnutia sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej ústavný súd uvádza, že sťažnosť bolo možné odmietnuť aj pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom alebo komerčným právnikom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

Z ustanovenia § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva povinnosť pre sťažovateľa priložiť k sťažnosti písomné splnomocnenie, z ktorého jednoznačne vyplynie, že splnomocniteľ (sťažovateľ) splnomocňuje splnomocnenca (advokáta) na zastupovanie vo vymedzenom rozsahu (na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom).

V prerokúvanej veci je v sťažnosti označený ako sťažovateľ – obchodná spoločnosť Emil Krajčík Agro, s. r. o., ktorý – vychádzajúc zo záhlavia sťažnosti – má byť zastúpený advokátom Mgr. Milanom Sadloňom.

K sťažnosti bolo priložené splnomocnenie, v ktorom je uvedené: „*Podpísaný [REDACTED] ako konateľ spoločnosti Emil Krajčík Agro, s. r. o. ... splnomocňujem advokáta Mgr. Milana Sadloňa, zapísaného v SAK pod č. 1317 aby ma zastupoval v rozsahu tohto splnomocnenia v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky...*“

Z uvedeného splnomocnenia možno urobiť záver, že fyzická osoba – [REDACTED] (konateľ sťažovateľa) – splnomocňuje advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom. Z predloženého splnomocnenia nevyplýva záver, že sťažovateľ (obchodná spoločnosť Emil Krajčík Agro, s. r. o.) ako splnomocniteľ splnomocňuje advokáta ako splnomocnenca na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že uvedený rozsah nedostatkov v zákonom predpísaných náležitostiach, aký vyplýva z podania sťažovateľa, nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08, IV. ÚS 213/2010).

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom

ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08, IV. ÚS 213/2010).

Uvedený nedostatok spĺňa dôvod na odmietnutie sťažnosti aj pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. februára 2017